

Моїм синам Карсону, Расселлу
й Колбі, а також їхній колекції улюблених
м'яких іграшок: пошарпаному плюшевому
ведмедику, трьом обірваним жирафам
і маленькому смугастому тигрику. Бути
вашою матір'ю — найбільша радість
у моєму житті

І всім на землі матерям, особливо тим,
кому довелося сказати своєму дитяти
«прощай»

Розділ 1

ВІРА РЕЙ

Світл. 1 травня 1933 року

Крижаний вітер проникав крізь дощану підлогу; я затремтіла, щільніше загортаючись у сіру вовняну кофтину. На ній залишився тільки один гудзик. Із ціною п'ять центів за штуку було завеликою розкішшю навіть думати про нові. До того ж настала весна. Настала ж? Я кинула погляд на вікно другого поверху, вслухалася у свист і завивання вітру. Лютий вітер. Гілки старої вишні вдарилися об шибки з такою силою, що я підстрибнула, занепокоєна, що ще один такий порив розіб'є скло. Я не матиму чим заплатити за нове, не цього місяця. Але тієї ж миті неочікувана картина відволікла мене від турбот. Світло-рожевий цвіт кружляв у повітрі. Я зітхнула, усміхаючись до самої себе. *Наче сніг.*

— Мамусю? — Деніел заворушився під покривалами.

Я відгорнула пошарпану синю стьобану ковдру, з-під якої з'явилося його миле кругле личко та м'яке світле волоссячко, що трохи закручувалося на кінцях. *Волосся немовляти. У три роки,*

з пухкими рожевими щічками й величезними синіми очима, від яких перехоплювало дух, він уже перетворився з немовляти на хлопчика. Але коли спав, мав такий самий вигляд, як і в день свого народження. Іноді я навшпиньки приходила в його кімнату рано-вранці й дивилася, як зворушливо він стискає свого маленького коричневого ведмедика в синьому вельветовому комбінезоні, з надірваним вушком.

— Що таке, любий? — запитала я, опустившись на коліна біля невеликого соснового ліжечка та стривожено вдивляючись у вікно, за яким скаженів вітер. *Що я за мати, якщо залишу сина на ніч тут зовсім самого? Я зітхнула. Та хіба є вибір? У Керолайн нічна зміна, а я вже не можу взяти Деніела до готелю, особливо після того, як минулого тижня Естелла знайшла його, сонного, у пентхаусі на дев'ятому поверсі. Вона прогнала мого сина з-під теплої пухової ковдри, ніби мишу, що закуняла в мішку з борошном на кухні. Це страшно його налякало і майже коштувало мені роботи. Я глибоко вдихнула. Ні, він залишиться тут, мій хлопчик буде в теплі й безпеці у своєму ліжечку. Замкну двері. Стіни квартири тонкі, але двері, безперечно, міцні. Важке махагонієве дерево з добрим латунним замком.*

Ми обоє здригнулися від стукоту у двері, рішучого, різкого, наполегливого. Деніел скривився.

— Мамусю, це знову він? — запитав син, стишуючи голос до шепоту. — *Поганий чоловік?*

Я поцілувала його в лоб, намагаючись приховати страх, що заворушився в грудях.

— Не турбуйся, любий, — сказала я, перед тим як встати, — це, мабуть, тітонька Керолайн. Залишайся тут, я погляну.

Зійшовши сходами, я завмерла на якусь мить у вітальні, вирішуючи, що робити. Стукіт повторився, цього разу він був

гучніший, роздратованіший. Я знала, хто це і чого він хоче. Зазирнула в гаманець, хоч і знала, що більше за долар чи два не набереється. Оренду потрібно було заплатити ще три тижні тому, відтоді я годувала містера Гаррісона обіцянками, а що тепер? Останню зарплату витрачено на продукти й нову пару взуття для бідолашного Деніела. Марно було сподіватися, що він і далі зможе ходити в дитячих кімнатних капцях, з яких уже виріс.

Стук. Стук. Стук.

Удари відбивали ритм мого серця. Наляканого, загнаного в пастку. Квартира здавалася кліткою. Стіни — іржавими дротами. *Що робити?* Мимоволі я глянула на своє зап'ястя. Відколи Деніелів батько подарував мені цю найвишуканішу річ з усіх, які я бачила, — золотий ланцюжок, інкрустований трьома витонченими сапфірами, — вона стала моїм скарбом. Тієї ночі в готелі «Олімпік» я була гостею, а не покоївкою в чорній сукні та білому фартуху. Коли я відкрила маленьку синю коробку і він надів браслет на моє зап'ястя, я вперше в житті почувалася народженою носити таку розкіш. Тоді здавалася майже безглуздою думка, що я могла б, що ж... Я міцно заплющила очі, а удари не стихали. Узялася розстібати гачок, тоді струснула головою. Ні, я не віддам його. Не здамся так просто. Я підсунула браслет вище, надійно заховавши його під рукав сукні. Знайду інший спосіб.

Глибоко вдихнувши, я повільно рушила до дверей, неохоче потягла засув. Завіси заскрипіли — у коридорі стояв містер Гаррісон. Він був високий і огрядний, не надто складно зрозуміти, чому Деніел так його боявся. Суворе обличчя заросло сірою неохайною щетиною. Виділялися тільки червоні, поцятковані слідами віспи щоки й темні, лиховісні очі. Його огидне дихання відгонило джином і хвосою, отже, дорогою містер Гаррісон зайшов

у салун¹ поверхом нижче. Суворий сухий закон іще був чинним, але поліція в цій частині міста мала іншу роботу.

— Доброго вечора, містере Гаррісон, — сказала я так солодко, як могла.

Він ступив ближче, поставивши на поріг чобіт зі сталевим носком.

— Обійдемося без церемоній, — мовив він. — Де мої гроші?

— Вибачте, сер, — несміливо заговорила я, — я знаю, що досі не заплатила оренду. Це дуже важкий місяць для нас, і я...

— Я чув цю історію минулого тижня, — сказав він без жодної емоції. Тоді пройшов повз мене й рушив на кухню, де вхопив маленьку скибку хліба, яку я щойно витягнула з печі. *Моя вечеря.* Відчинив холодильник і спохмурнів, коли не виявив там масла.

— Питаю тебе ще раз, — вів далі містер Гаррісон, його щоки надулися від їжі, а очі звузилися. — Де мої гроші?

Я стиснула браслет, мій погляд метнувся повз нього до стіни з потертими плінтусами та облупленою фарбою. *Що казати тепер? Що робити?*

Він зайшовся глибоким гортанним сміхом.

— Так я й думав. Підла брехуха.

— Містере Гаррісон, я...

Очі чоловіка владно оглянули мене, і він підсунувся так близько, що мене обволік його гіркий дух, а щетина торкалася мого лиця. Він міцно вхопив мене за зап'ястя, браслет затаївся під манжетою, прихований від його погляду.

¹ Салун (англ. saloon) — різновид бару в США, що виник і був популярний за часів Дикого Заходу. 1920 року разом із набранням чинності сухого закону в країні салуни офіційно потрапили під заборону. (Тут і далі прим. пер., якщо не зазначено інше.)

— Я підозрював, що до цього дійде, — казав містер Гаррісон, товстою, грубою рукою нишпорячи під мою кофтиною, а тоді відтулив її і захопився за ліф плаття. Указівним пальцем він смикнув за гудзик. — Твоє щастя, що я щедра людина й дозволю заплатити по-іншому.

Я відсахнулася, почувши кроки на сходах.

— Мамусю?

— Деніеле, любий, повертайся в ліжечко, — якомога спокійніше сказала я. — Зараз повернуся.

— Мамусю! — повторив син, заплакавши.

— О любий, — сказала я, подумки благаючи, щоб мій голос не виказав жаху, який відчувала. — Усе гаразд. Я обіцяю. *Будь ласка*, іди в ліжечко.

Я не могла дозволити йому це бачити чи, що гірше, допустити, щоб містер Гаррісон його скривдив.

— Мамусю, мені страшно. — Через плюшевого ведмедика Деніелів голос лунав приглушено.

Містер Гаррісон прокашлявся й розгладив своє пальто.

— Що ж, якщо ти не можеш його заткнути, — крикнув він, обдарувавши Деніела зловісною посмішкою, — мені доведеться повернутися! Але навіть не сподівайся, я *таки* прийду.

Мені не сподобалося, що він глянув на Деніела, ніби на надокучливу муху. Потім перевів погляд на мене, дивлячись, наче на соковитий стейк із телятини, що шкварчить на сковорідці.

— І я отримаю свою оплату.

Я злегка кивнула йому вслід:

— Так, містере Гаррісон.

Руки тремтіли, і я ледве впоралася із засувом, доки стишувалася луна від його кроків. Перед тим як повернутися до сина, я глибоко вдихнула й витерла зі щоби недоречну сльозу.

— Деніеле, — сказала я, збігши нагору сходами й ухопивши його в обійми. — Ти налякався, любий? Не бійся. Мамуся тут. Немає чого боятися.

— Але чоловік, — пробурмотів син, — це поганий чоловік. Він скривдив мамусю?

— Ні, любий, — відповіла я. — Мамуся не дозволила б.

Я потяглася до зап'ястя, розстебнула браслет і стиснула його в долоні.

Деніел здивовано дивився на мене, і я уважно глянула в його великі невинні очі, так сильно бажаючи, щоб усе було інакше в його житті, у нашому житті.

— Мамуся любить свій браслет, маленький. Я просто хочу, щоб він був у безпеці.

Він обдумував це кілька секунд.

— Щоб не загубити?

— Саме так. — Я підвелася й узяла його за руку. — Допоможеш мамусі покласти його у схованку?

Деніел кивнув, і ми спустилися до невеликого серванта під сходами. Одного дня син, граючи, виявив там порожнину завбільшки з коробку для капелюха, і ми вирішили, що це особливе місце буде нашою таємницею від світу. Деніел зберігав там різноманітні скарби: синю пір'їну сіалі¹, знайдену на вулиці, банку з-під сардин, яку наповнив гладенькими камінцями, та іншу всячину. Закладку для книжки. Блискучу п'ятицентову монету. Мушлю, яка вицвіла на сонці до ідеального білого кольору. А я заховала його свідоцтво про народження та інші документи, які потрібно було зберегти. І тепер поклала туди свій браслет.

¹ Сіалія — співуча пташка родини дроздових із яскраво-синім пір'ям у самців.